

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL PRITARIMO TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2021 METŲ VEIKLOS ATASKAITAI

2022 m. sausio 26 d. Nr. 1-14
Tauragė

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 19 punktu, Tauragės rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 21 d. sprendimu Nr. 1-365 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento patvirtinimo“, 253 punktu, atsižvelgdama į Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2022 m. sausio 13 d. raštą Nr. SD-4 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2021 m. veiklos ataskaitos“, Tauragės rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a:**

Pritarti Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2021 metų veiklos ataskaitai (pridedama).

Savivaldybės meras

Dovydas Kaminskas

TURINYS

1. BENDRA INFORMACIJA.....	2
2. BIURO STRUKTŪRA IR ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ VALDYMAS.....	3
3. BIURO FINANSAVIMAS IR TURTAS.....	4
4. DOKUMENTŲ VALDYMAS.....	8
5. VISUOMENĖS SVEIKATOS STIPRINIMAS.....	9
5.1. PROJEKTO VEIKLA	10
5.2. PSICHIKOS SVEIKATOS STIPRINIMAS.....	12
6. VAIKŲ IR JAUNIMO SVEIKATOS PRIEŽIŪRA.....	13
7. VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENĄ.....	15
8. PRIVALOMASIS SVEIKATOS ŽINIŲ IR GŪDŽIŲ MOKYMAS.....	16
9. BIURO VEIKLOS VIEŠINIMAS.....	16
10. KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO ORGANIZAVIMAS.....	16
11. PANDEMIJOS VALDYMAS.....	17
12. VADOVO INDIKATORŲ STAIGOS VEIKLA	18
13. STAIGOS PROBLEMOS IR JŲ SPRENDIMAS.....	19
14. VEIKLOS TOBULINIMO PERSPEKTYVOS.....	20

TAURAG S RAJONO SAVIVALDYB S VISUOMEN S SVEIKATOS BIURO 2021 MET VEIKLOS ATASKAITA

1. BENDRA INFORMACIJA

Taurag s rajono savivaldyb s visuomen s sveikatos biuras (toliau – Biuras) – Taurag s rajono savivaldyb s tarybos 2014 m. gruodžio 17 d. sprendimu Nr. 1-369 „D l biudžetin s staigos Taurag s rajono savivaldyb s visuomen s sveikatos biuro steigimo“ steigta biudžetin staiga, registruota juridini asmen registre. Vadovaujantis Taurag s rajono savivaldyb s tarybos 2015 m. gruodžio 16 d. sprendimu Nr. 1-313 „D l biudžetin s staigos Taurag s rajono savivaldyb s visuomen s sveikatos biuro buvein s pakeitimo“, biurui panaudos teise valdyti suteiktos patalpos adresu Prezidento g. 7, Taurag . 2021 m. liepos 1 d. Taurag s rajono savivaldyb s administracija pagal turto panaudos sutart Biurui perdav nekilnojam turt (I-o aukšto patalpas), esant adresu Stoties g. 11, Taurag .

mon s kodas 303531094, adresas Prezidento g. 7, Taurag , el. p. info@tauragesvsb.lt, interneto svetain www.tauragesvsb.lt, Facebook paskyra [https://www.facebook.com/Taurag s-rajono-savivaldyb s-visuomen s-sveikatos-biuras](https://www.facebook.com/Taurag-s-rajono-savivaldyb-s-visuomen-s-sveikatos-biuras), tel. Nr. 8 686 54 112.

Pagrindinis Biuro veiklos tikslas – r pintis savivaldyb s gyventoj sveikata, vykdyti visuomen s sveikatos prieži r savivaldyb s teritorijoje, siekiant mažinti gyventoj sergamum ir mirtingum , gerinti gyvenimo kokyb , teikiant kokybiškas visuomen s sveikatos prieži ros paslaugas. Pagrindin s Biuro veiklos:

-) sveikos gyvensenos g dži stiprinimas bendruomen se;
-) visuomen s sveikatos steb sena savivaldyb je;
-) sveikos gyvensenos pl tojimas ir mokini sveikatos g dži stiprinimas ugdymo staigose;
-) visuomen s psichikos sveikatos paslaug prieinamumo bei ankstyvojo savižudybi atpažinimo ir kompleksin s pagalbos teikimo sistemos pl tojimas;
-) pagal kompetencij užkre iam j lig profilaktika, neinfekcini lig ir traum profilaktika ir kontrol savivaldyb je;
-) jaunimui palanki sveikatos prieži ros paslaug gyvendinimas;
-) visuomen s sveikatos program gyvendinimas savivaldyb je: tikslini Savivaldyb s visuomen s sveikatos stiprinimo ir profilaktikos program rengimas pagal savivaldyb je nustatyt sveikatos sutrikim ar sveikatai tak daran i veiksni paplitim ; valstybini visuomen s sveikatos stiprinimo ir profilaktikos program pritaikymas ir gyvendinimas;
-) bendradarbiavimas su socialiniais partneriais (visuomen s sveikatinimo priemoni integravimas kitas veiklos sritis); bendruomen s dalyvavimo skatinimas ir traukimas visuomen s sveikatos stiprinimo veikl ;
-) privalom j mokym paslaugos;
-) kita Lietuvos Respublikos statymais neuždrausta veikla.

Biuras vykdo sveikatos mokymus, skleidžia informacij ir propaguoja sveik gyvensen , skatina vairi gyventoj grupi atsakomyb už savo sveikat , formuoja nuo elgsenos priklausom visuomen s sveikatos rizikos veiksni mažinim bei kitas teis s aktuose numatytas priemones,

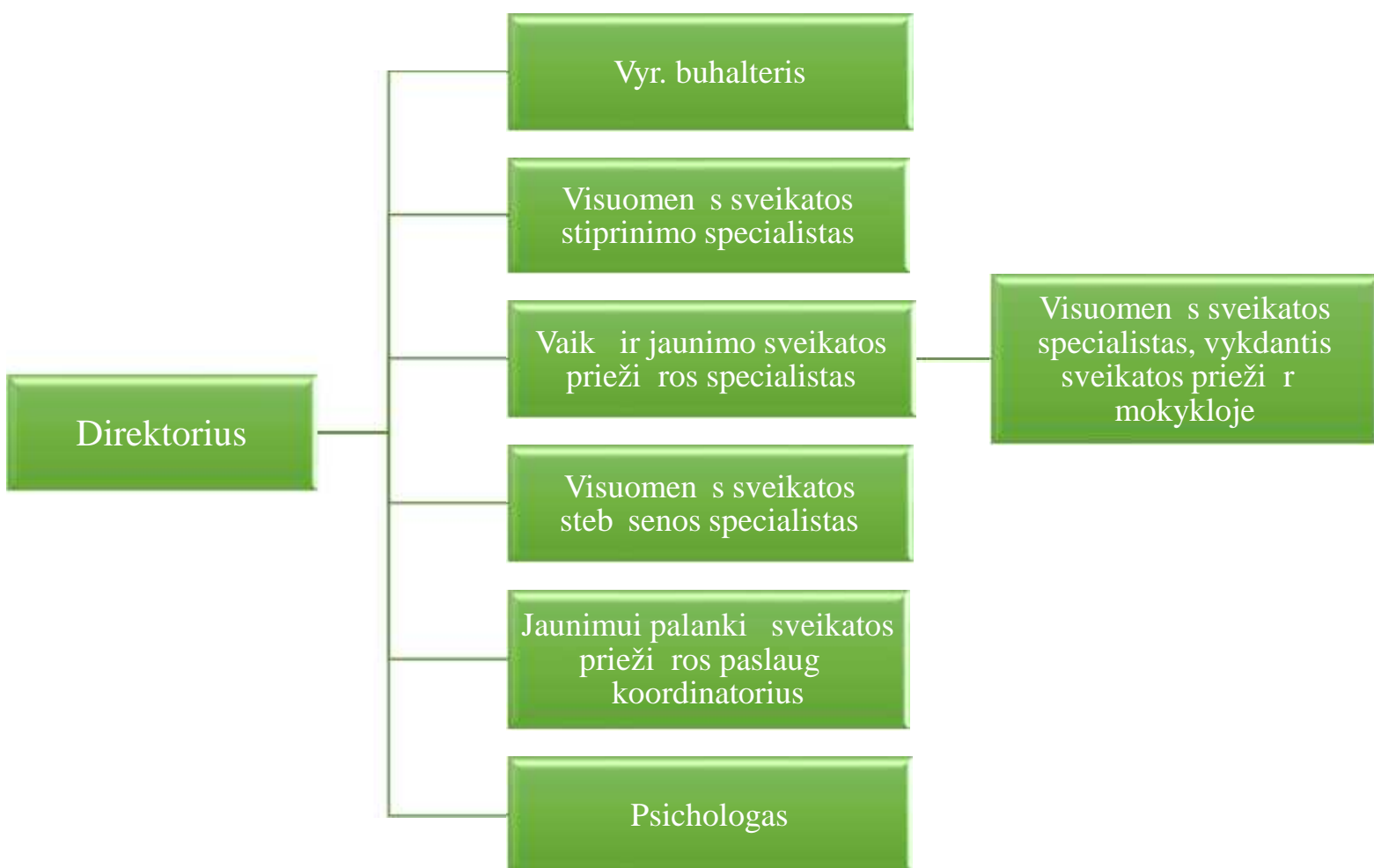
susijusias su sveikatos stiprinimu, teikia informaciją gyventojams apie sveikatinimo priemones ir renginius.

Tauragės rajono savivaldybėje visuomenės sveikatos priežiūra gyvendinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos statymu, Lietuvos Respublikos biudžetini štaig statymu, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos statymu, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros štaig statymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros statymu, kitais teisės aktais ir Biuro nuostatais. Biuro veikla yra neterminuota.

2. BIURO STRUKTŪRA IR ŽMOGIŠKŲ IŠTEKLIŲ VALDYMAS

Biuro etat normatyvai patvirtinti Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. 1-167 „Dėl didžiausio leistino pareigybių skaičiaus Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure patvirtinimo“, didžiausias leistinas darbuotojų pareigybių (etat) skaičius – 16,5.

Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro struktūra

1 pav. Biuro valdymo schema

2021 m. gruodžio 31 d. Biure buvo užimta 14,6 etato (žr. 1 lentel.).

2021 m. gruodžio 31 d. tarp Biure dirbusi specialistai – 1 specialistas gijęs aukštesnį išsilavinimą, kiti – aukštesnį išsilavinimą (9 bakalauro, 8 magistrų).

1 lentel. 2021 m. staigos organizacinė struktūra

Pareig pavadinimas	Patvirtint etat skaičius	Užimt etat skaičius
Direktorius	1,0	1,0
Vyr. buhalteris	0,5	0,5
Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas	3	3
Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	0,5	0,5
Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistas	1,0	1,0
Visuomenės sveikatos specialistai, vykdydantys sveikatos priežiūros ugdymo staigose	9,5	8,6
Psichologas	1	0
Iš viso	16,5	14,6

3. BIURO FINANSAVIMAS IR TURTAS

Biuro finansiniai metai sutampa su kalendoriniais. Pagrindiniai Biuro lėšų šaltiniai yra Valstybės biudžeto lėšos, lėšos gaunamos už privalomuosius mokymus (pirmosios pagalbos, higienos mokymai, mokymai apie alkoholio žalą, elgesio keičiančios programos „Elgesys. Pokalbis. Pasikeitimas“ mokymus), paramos lėšos.

gyvendintas 3 metų trukmės projektas „Sveikam gyvenimui sakome – TAIP!“ (projekto kodas Nr. 08.4.2-ESFA-R-630-71-0001). Bendra projekto vertė – 190 492,94 Eur.

gyvendintas 2 metų trukmės Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir Tauragės rajono savivaldybės lėšomis finansuotas projektas „Aktyviam gyvenimui sakome – TAIP“ (projekto Nr. SRF-FAV-2019-1-0281). Bendra projekto vertė – 54280,00 Eur.

2021 m. kovo 1 d. pasirašyta su Plungės, Mažeikių r. savivaldybių visuomenės sveikatos biurais jungtinės veiklos (partnerystės) sutartis gauti finansavimą iš Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo projektui „Jaunimui palanki sveikatos priežiūros paslaugų (JPSPP) teikimo modelio diegimas Plungės, Mažeikių ir Tauragės r. savivaldybėse“ (projekto kodas Nr. LT03-1-SAM-K01-005, gyvendinimo 2 metų laikotarpis nuo 2021-03-30 iki 2023-03-30). Bendra projekto vertė – 82377,70 Eur. Lėšas sudaro: Europos Sąjungos struktūrinis fondas – 85 %, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos – 15 %.

2021 m. kovo 22 d. su Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuru pasirašyta jungtinės veiklos (partnerystės) sutartis gauti finansavimą iš Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo projektui „Išimokyklinio ir mokyklinio ugdymo staigų sveikatos kabinetų aprūpinimas metodiniais priemonėmis Plungės ir Tauragės r. savivaldybėse“ (projekto kodas Nr. LT03-2-SAM-

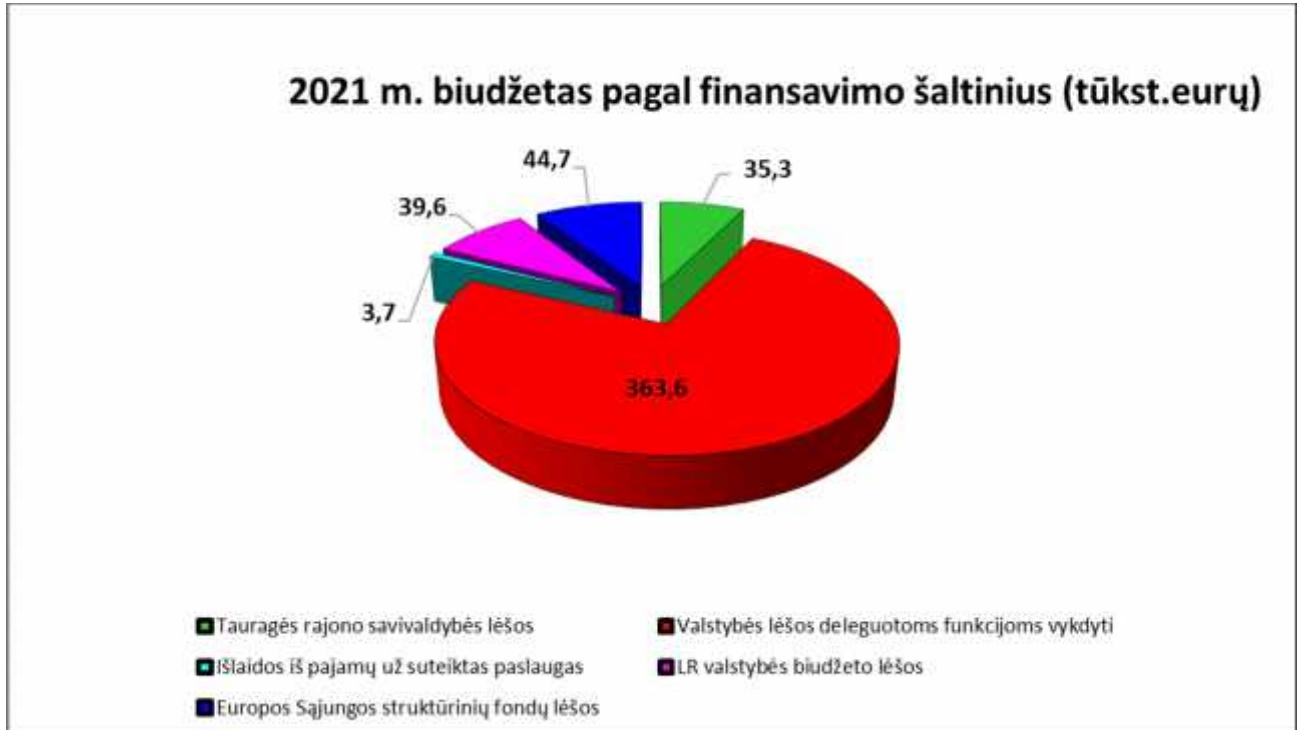
K01-008, 2 metų gyvendinimo laikotarpis nuo 2021-03-01 iki 2023-03-30). Bendra projekto vertė – 112765,25 Eur. Lėšas sudaro: Europos Sąjungos struktūrinis fondas – 62,9 %, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos – 11,1 %, Tauragės rajono savivaldybės biudžeto lėšos 26 %.

Tauragės rajono savivaldybės taryba 2021 m. Biurui patvirtino biudžeto planą – 486,9 t kst. eur. Panaudota – 447,3 t kst. eur, 39,6 t kst. eur liko nepanaudota (dėl jungtini projektų gyvendinimo (žr. 2–3 lenteles, 2–3 pav.), nepanaudotos gautos pajamos už suteiktas paslaugas 3,2 t kst. eur).

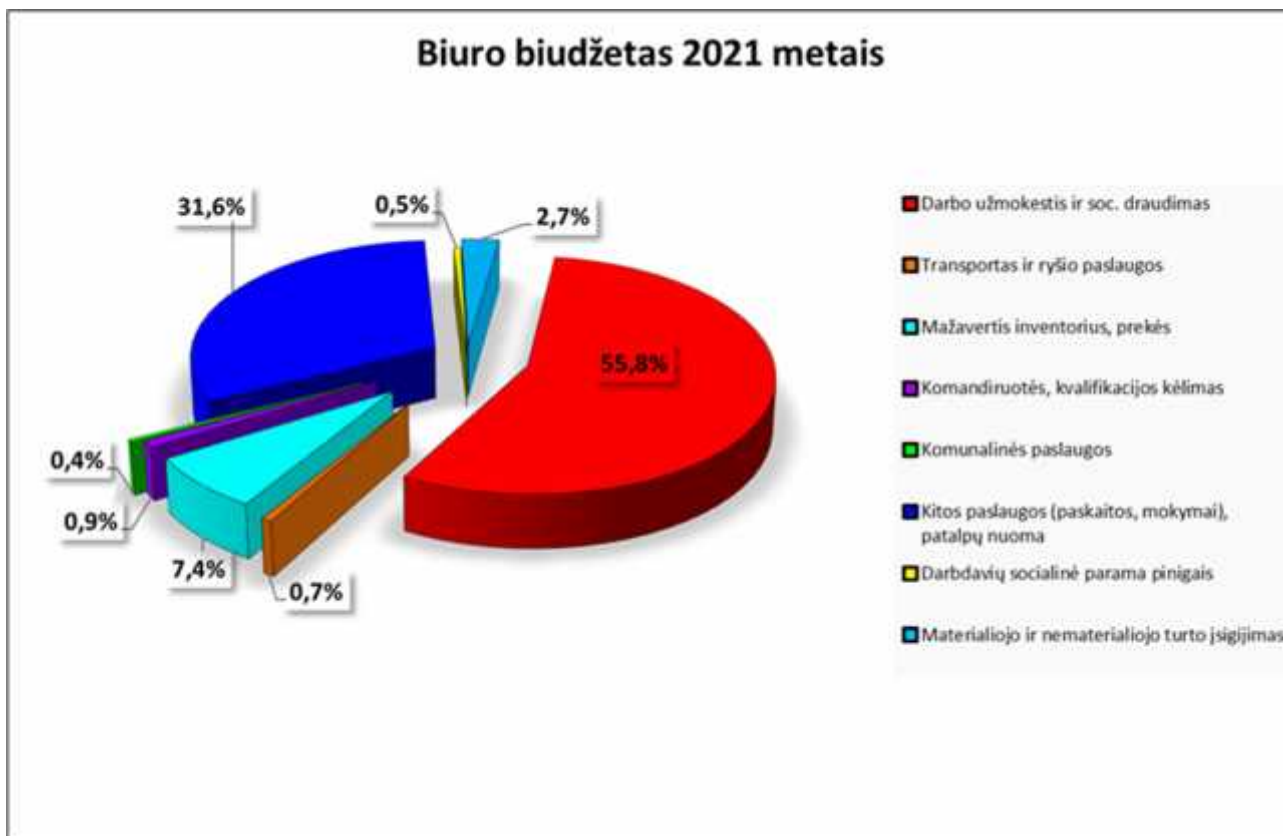
Iš Tauragės rajono savivaldybės administracijos vairių projektų gyvendinimui gauta 12,5 t kst. eur (sporto renginių finansavimo lėšos – 3 t kst. eur, visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios sveikatos programos projektų finansavimo lėšos – 9,5 t kst. eur).

2 lentelė. Biuro biudžetas pagal finansavimo šaltinius 2021 m.

Finansavimo šaltinis		Skirta 2021 m. t kst. Eur
Tauragės rajono savivaldybės lėšos	B	35,3
Valstybės lėšos deleguotoms funkcijoms vykdyti	D	363,6
Išlaidos iš pajamų už suteiktas paslaugas	S	3,7
LR valstybės biudžeto lėšos	V	39,6
Europos Sąjungos struktūrinis fondas	ES	44,7
Iš viso:		486,9

2 pav. Biuro biudžetas pagal finansavimo šaltinius 2021 m.

3 pav. Biuro biudžetas pagal ekonominius straipsnius 2021 m.

3 lentelė. Biuro gautos valstybės biudžeto lėšos 2019–2021 m.

Eil. Nr.	Pavadinimas	2019 m. skirta t kst. eur	2020 m. skirta t kst. eur	2021m. skirta t kst. eur
1.	Valstybės biudžeto lėšos pagrindiniams biuro funkcijoms vykdyti:	347,2	340,3	363,6
1.1.	Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	254,2	249,4	271,3
1.2.	Prekių ir paslaugų panaudojimas	93,0	90,9	92,3
1.2.1	Ryšio paslaugos (internetas, judrusis ryšys)	2,8	0,4	0,3
1.2.2	Transportas	0	1,1	1,0
1.2.3	Mažavertis inventorių, prekių	15,4	13,5	8,4
1.2.4	Komandiruotės, kvalifikacijos kėlimas	5,7	5,8	4,4
1.2.5	Komunalinės paslaugos (elektra, šildymas, vanduo ir komunalinės atliekos)	1,9	1,8	1,8

1.2.6	Kitos paslaugos (paskaitos, mokymai, patalp nuoma, patalp valymas, prenumerata, reprezentacin s išlaidos)	66,5	66,7	74,1
1.2.7	Darbdavi socialin parama pinigais (2 d. liga)	0,7	1,6	2,3

4 lentel . Biuro vykdom projekt biudžetas 2019–2021 m.

Eil. Nr.	Pavadinimas	2019 m. skirta t kst. eur	2020 m. skirta t kst. eur	2021m. skirta t kst. eur
1.	Projektas „Sveikam gyvenimui sakome – TAIP!“ projekto kodas 08.4.2-ESFA-R-630-71-0001	76,8	58,1	51,4
1.1.	Europos S jungos strukt rini fond l šos 85 %	65,4	49,0	44,7
1.2.	Lietuvos Respublikos valstyb s biudžeto l šos 7,5 %	5,8	4,5	3,9
1.3.	Taurag s rajono savivaldyb s biudžeto l šos 7,5 %	5,6	4,6	3,9
2.	Projektas „Aktyviam gyvenimui sakome – TAIP“ (projekto Nr. SRF-FAV-2019-1-0281)	0	29,0	38,3
2.1.	Lietuvos Respublikos valstyb s biudžeto l šos	0	26,5	35,7
2.2.	Taurag s rajono savivaldyb s biudžeto l šos	0	2,5	2,6
3.	Jungtinis projektas „Ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo staig sveikatos kabinet apr pinimas metodin mis priemon mis Plung s ir Taurag s savivaldyb se“ (projekto Nr. LT03-2-SAM-K01-008)	0	0	51,9
3.1.	Europos S jungos strukt rini fond l šos 62,9 %	0	0	21,3

3.2.	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos 11,1 %	0	0	3,8
3.3.	Tauragės rajono savivaldybės biudžeto lėšos 26 %	0	0	26,8
4.	Jungtinis projektas „Jaunimui palanki sveikatos priežiūros paslaugų teikimo modelio diegimas Plungės, Mažeikių ir Tauragės savivaldybėse“ (projekto Nr. LT03-1-SAM-K01-005)	0	0	21,0
4.1.	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos 85 %	0	0	17,8
4.2.	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos 15 %	0	0	3,2

2021 m. kovo 25 d. Tauragės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus sakymu Nr. 5T-121 buvo skirta 2000 eur savivaldybės biudžeto lėšų automobilio remontui. Lėšos nebuvo panaudotos, nes automobilis nebuvo perduotas.

4. DOKUMENT VALDYMAS

2021 m. Biuras vykdo dokument administravimą ir valdymą per dokument valdymo sistemą Kontora. Užregistruotas 141 gautas raštas, parengta 112 siuniamų dokumentų, 86 finansiniai ataskaitiniai dokumentai, siuniami per dokument valdymo sistemą, teikta 15 prašymų Tauragės rajono savivaldybės administracijos direktoriui, merui bei kitoms institucijoms ar organizacijoms.

Parengti ir patvirtinti 39 sakymai veiklos klausimais, 61 sakymas personalo klausimais, 12 komandiruočių sakymų, priimti ir užregistruoti 293 darbuotojų prašymai bei sutikimai.

Parengta 2020 m. Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita; Sveikatos ugdymo ir mokymo ketvirčio ataskaitos Nr. 41-1-Sveikata; Valstybiniai (valstybės perduotai savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo vertinimo kriterijų pusmečio ir metiniai ataskaitos; Bendrojo ugdymo mokyklų darbuotojų gebėjimų visuomenės psichikos sveikatos srityje stiprinimo pusmečio ir metiniai ataskaitos; 2021 m. Ankstyvosios intervencijos programos vykdymo ataskaita; Psichikos sveikatos kompetencijų didinimo monitoringu darbuotojams veiklos suvestinė pusmečio ir metiniai ataskaitos; Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo ataskaita.

gyvendinti 6 projektai ir pateiktos 6 Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos gyvendinimo ataskaitos: „S moninga t vyst“, „Gerinkime psichinę sveikatą kartu“, „Jaunimo lytiškumo ugdymas“, „Širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo programa“, „Alkoholio, tabako ir kitų psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos programa“, „Aktyvus bet kokių orų“; 1 Tauragės rajono savivaldybės sporto renginių projektų ataskaita „Aktyvus bet kokių orų 5“.

gyvendinant projektus „Aktyviam gyvenimui sakome – TAIP“ (finansuotas sporto r mimo fondo l šomis) ir „Sveikam gyvenimui sakome – TAIP“ (finansuotas Europos S jungos l šomis) buvo teiktos 2 pusmetin s ataskaitos ir 5 mok jimo prašymai.

Pateiktos metin finansin ir biudžeto vykdymo ataskaitos, ketvirtin s finansin s ir biudžeto vykdymo ataskaitos, m nesin s ataskaitos.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos 2017 m. vieš j pirkim Nr. I-1491 pakeitimo statymu, parengtas 2021 m. vieš j pirkim planas, vieš j pirkim ataskaita. Sudaryta 11 nauj bendradarbiavimo sutar i , 35 kitos sutartys, iš kuri – 17 vieš j pirkim „, teiktos 82 mažos vert s pirkim paraiškos / teik j apklausos pažymos.

5. VISUOMEN S SVEIKATOS STIPRINIMAS

2021 m. Biuro organizuo tuose sveikatinimo renginiuose dalyvavo 42 785 dalyviai: suaugusiems skirtuose renginiuose – 13 259 dalyviai (žr. 5 lentel), mokyklose – 29 526 dalyviai.

5 lentel . Pagrindin s 2021 m. Biuro organizuo t rengini tamos

Pagrindin s 2021 m. Biuro organizuo t rengini tamos	2021 m. vykdyt sveikatos ugdymo ir mokymo rengini skai ius (vnt.)	2021 m. vykdyt sveikatos ugdymo ir mokymo rengini dalyvi skai ius (vnt.)
Fizinis aktyvumas	886	8836
Psichikos sveikata (smurto, savižudybi prevencija, streso kontrol ir kt.)	679	1348
Traum ir nelaiming atsitikim prevencija	46	2198
Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir lig prevencijos klausimai, šeimos instituto stiprinimas	18	249
Sveika mityba ir nutukimo prevencija	8	131
Užkre iam j lig profilaktika, asmens higiena	2	15
R kymo, alkoholio ir narkotik vartojimo prevencija (individualios priklausomybi konsultanto konsultacijos)	325	325
duonies profilaktika ir burnos higiena	1	15
Kraujotakos sistemos lig profilaktika	13	144

T siamas bendradarbiavimas su staigomis ir organizacijomis sveikatinimo klausimais, akcentuota sveikatinimo darbo vietose svarba, vykdytos sveikatinimo veiklos. Skatinant tauragiški fizin aktyvum , 2021 m. Biuro organizuojamuose suaugusi j fizinio aktyvumo didinimo renginiuose dalyvavo 8836 dalyviai. Vyko treniruot s uždaroje patalpose ir gryname ore, vairi Taurag s staig darbuotoj sveikatinimas darbo vietose (paskaitos, mankštos), „Nirvana fitness“, jogos, zumbos, pilateso, šoki , šiaurietiškojo jimo, kineziterapini užsi mim , treniruo i su savo k no svoriu užsi mim ciklai. Esant ekstremaliai situacijai Lietuvoje fizinio aktyvumo veiklos rajono gyventojams vykdytos nuotoliniu b du, naudojant nuotolinio komunikavimo sistem Zoom.

Vyko nuoseklus bendradarbiavimas ir darbas su Tauragės senjor III-iojo amžiaus universitetu, nepertraukiamai organizuotos senjor mankštas, kineziterapiniai užsiėmimai. užsiėmimus kaskart susirinkdavo 30–40 senjor. Didinant fizinį aktyvumą, drauge stiprinta ir dalyvių psichikos sveikata, vykdyta kognityvinių tyrimų analizė, fizinio pajėgumo testavimai.

Vykdydamas sveikatinimo veiklas, Biuras aktyviai dalyvavo miesto ir bendruomenės šventiniuose renginiuose, vaikų vasaros stovyklose. 2021 m. sveikatinimo veiklas savaitgaliais, po darbo valandų bei švenčių dienomis visuomenės sveikatos specialistai vykdė 9 bendruomenės švenčių metu (dalyvavo 500 suaugusiųjų).

gyvendinant sveikos mitybos prioriteto uždavinius, Biuras vykdė „Rakto skylutės“ ženklinimo kriterijus atitinkanti maisto produktų paiešką tarp Tauragės rajono bei Lietuvos gamintojų. Tikslas – padėti vartotojams lengviau išsirinkti sveikatai palankius maisto produktus tarp kitų produktų. 2021 m. Biuras antrus metus iš eilės tapo metalydriu Lietuvoje, Sveikatos apsaugos ministerijoje registruojant „Rakto skylutės“ produktus – pateiktą net 129 tokius produktus.

Parengti Biuro savižudybių prevencijos instruktoriai vykdė bazinius savižudybių prevencijos mokymus. Taip pat buvo organizuojami savižudybių prevencijos „Safe Talk“ mokymai vairių sričiai specialistams. Minint Pasaulinį savižudybių prevencijos dieną, Biuras penktus metus iš eilės organizavo dvi savaitines žygius, diskusijas. 2021 m. pavyko žygyje dalyvavo 223 vaires amžiaus dalyviai.

Lėtini neinfekcinė ligų prevencija vykdyta tiek rajono gyventojų sveikatos raštingumo didinimo, tiek praktinių įgūdžių formavimo linkme. Vyko praktiniai užsiėmimai ir paskaitos apie širdies ir kraujagyslių ligas bei cukrinį diabetą sukelti priežastis ir jų prevenciją, sveikatos rodiklių supratimą, sveikos mitybos principus, streso valdymo metodus, fizinio aktyvumo naudą.

Stiprinant šeimos institutą, organizuoti „Šeimos akademijos“ paskaitų ciklai, apimantys pasiruošimą tėvystei, gimdymą, mažylio priežiūrą, žindymą, auklėjimą, tarpusavio santykių puoselėjimą.

Vykdytą traumatizmo prevenciją vyko pirmosios pagalbos mokymai vaikų vasaros stovyklose, mokyklose, darbo vietose, bendruomenėse.

Biuras, siekdamas sveikatinimo veiklą traukti kuo daugiau savanorių, tęsia savo inicijuotą projektą „Dovanų Tauragei“. Per metus šio projekto dėka suorganizuojame nuo keliolikos iki keliasdešimt nemokamų renginių. 2021 m. vyko 5 fizinio aktyvumo specialistams dovanotos nėšėjimo mankštos, 20 šiaurietiškojo žiemojimo mokymai. Inicijavo taip pat pastebėtą kitą savivaldybės visuomenės sveikatos biurą, su kuriais dalintasi geria patirtimi ir leista naudotis šia Biuro idėja.

5.1. PROJEKTINĖ VEIKLA

2021 m. Biuras parengė ir gyvendino šiuos projektus:

5.1.1. Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 6 projektus:

1) Šeimos instituto stiprinimas – programa „Smoninga tėvystė“. Projekto gyvendinimo metu didintos baimės jėgų ir šeimų žinios apie nėštumo metu rekomenduojamas sveikatinimo veiklas, gimdymą, naujagimio ir kūdikio mitybą, priežiūrą, suteikta mokslų grąsta informacija apie vaikų sveikatą taikantius veiksmus, raidos ypatumus vairesiais amžiaus tarpsniais, vaiko amžiui tinkamus auklėjimo metodus. Buvo ugdomi ir stiprinami pozityvūs santykiai šeimoje gėdžiai, gerintas vaikų, tėvų bei senelių tarpusavio ryšys, organizuojant bendras veiklas ir

užsiėmimus, skatintas bendravimas tarp šeimos narių, tarp kartų. Šiomis temomis suorganizuota 18 užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 487 dalyviai.

Į **Projektas „Gerinkime psichinį sveikatą kartu“**. gyvendinant projektą buvo stiprinama suaugusiųjų Tauragės rajono gyventojų, vaikų ir paauglių psichikos sveikata ir vykdyta savižudybių bei smurto prevencija. Suorganizuoti 529 užsiėmimai, dalyvavo 4182 dalyviai.

Į **Projektas „Jaunimo lytiškumo ugdymas“**. Projektu siekta suteikti moksleiviams tėvams, mokytojams ir specialistams teisingą informaciją apie lytiškumo ugdymą, siekiant visapusiško vaiko vystymosi, sveikatos palaikymo ir stiprinimo. Suorganizuotos 73 paskaitos / seminarai, kuriuose dalyvavo 1607 dalyviai.

Į **Projektas „Širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo programa“**. gyvendinant projektą stiprinome širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto rizikos grupės asmenų sveikatą, suteikėme žinią ir formavome sveikatai palankius įgūdžius, padėjome keisti elgesį ir ugdyti asmeniną atsakomybę už savo sveikatą. Suorganizuota 13 užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 142 Tauragės r. gyventojai. Teikėme individualias specialistų konsultacijas, organizavome paskaitas apie mitybą, fizinį aktyvumą, streso valdymą sergant širdies ir kraujagyslių ligomis bei cukriniu diabetu.

Į **Projektas „Aktyvus bet kokių oru“**. Projekto tikslas – motyvuoti rajono gyventojus užsiimti aktyvia fizine veikla, propaguoti sveiką gyvenimą. Šio projekto metu ne tik organizavome fizinio aktyvumo veiklas bendruomenėje, bet ir iniciavome žingsnių iššūkų Tauragės ugdymo staigose. Prie iniciatyvos prisijungė 13 klasių, kurios bendrai nužingsniavo daugiau nei 63 mln. žingsnių. Viso projekto metu organizuoti 79 užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 2653 dalyviai.

Į **Projektas „Alkoholio, tabako ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programa“**. Teikėme moksleiviams, tėvams, mokytojams ir specialistams teisingą ir naujausią informaciją apie alkoholio, tabako ir narkotikų vartojimo žalą siekiant visapusiško vaiko vystymosi, sveikatos palaikymo ir stiprinimo. Suorganizuota kasmetinė konferencija jaunimui „Sakau TAIP blaiviam gyvenimui“, kurios esminės žinutės – jauno žmogaus sveikas ir aktyvus gyvenimo būdas, vidinė motyvacija, savidisciplina bei teisingi pasirinkimai, padedantys pasiekti užsibrėžtą tikslą ir svajonių. Suorganizuoti 99 užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 3478 dalyviai.

5.1.2. gyvendinant Tauragės rajono savivaldybės sporto renginių projektą finansavimo programą, biuras parengė ir gyvendino 1 t. stin fizinio aktyvumo skatinimo projektą „Aktyvus bet kokių oru 5“. Tikslas – mažinti fiziškai pasyvių žmonių skaičių, sudominti tauragiškius vaivariomis nemokamomis veiklomis ir galimybėmis, motyvuoti žmones būti fiziškai aktyviais ne tik užsiėmimų metu, bet ir namuose bei darbo vietoje, pertraukti metu (645 dalyviai).

5.1.3. Biuras baigė gyvendinti projektą „Aktyviam gyvenimui sakome – TAIP“. Projektas tęsiasi nuo 2019 m., jo trukmė – 23 mėnesiai, bendra projekto vertė – 54280,00 Eur. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos lėšos sudaro 50370,00 Eur, Tauragės rajono savivaldybės biudžeto lėšos sudaro 3910,00 Eur. 2021 m. buvo vykdomos fizinio vaikų ir suaugusių asmenų aktyvumo didinimo veiklos (kineziterapijos, pilateso, kalnetikos, zumbos, jogos treniruotės, mankštos, šokių užsiėmimai, fizinio aktyvumo renginiai / paskaitos), formuoti ilgalaikiai judėjimo proai. 2021 m. projekte dalyvavo daugiau kaip 3132 dalyviai.

5.1.4. 2021 m. Biuras baigė gyvendinti projektą „Sveikam gyvenimui sakome – TAIP“, skirtą 2 tikslinėms grupėms: vaikams iki 18 metų ir vyresniems nei 55 metų asmenims. Projekto trukmė – 3 metai, finansuojamas iš 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksm

programos 8 prioriteto „Socialinis traukties didinimas ir kova su skurdu“ gyvendinimo priemonės „Sveikos gyvensenos skatinimas regioniniu lygiu“, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų ir Tauragės rajono savivaldybės biudžeto lėšų, vertė – 190 492,94 Eur.

2021 m. gyvendinant projektą suaugusiems ir vaikams vyko šiaurietiškojo žaidimo mokymai, atraktyvi klišė ir ruožo esafetės, burbulinio futbolo, šokių užsiėmimai, burnos higienos, mitybos, lygi galimybės, psichoaktyvi medžiagų vartojimo prevencijos mokymai, psichoterapiniai užsiėmimai (dalyvavo 1304 dalyviai).

5.1.5. Pradėtas gyvendinti jungtinis projektas „Jaunimui palanki sveikatos priežiūros paslauga (JPSPP) teikimo modelio diegimas Plungės, Mažeikių ir Tauragės savivaldybėse“. Projektas gyvendinamas Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo programos „Sveikata“ lėšomis. Projekto jungtinė sutartis sigaliojo nuo 2021 metų kovo 1 dienos. Projekto biudžetui tinkamam finansuoti išlaidų suma 259 089,60 eurais. Projekto tikslas – teikti poreikius atitinkančias kokybiškas ir prieinamas jaunimui palankias sveikatos priežiūros paslaugas bei paskatinti jaunus žmones rinktis sveikesnį gyvenimo būdą projekte numatytose savivaldybėse teritorijose (Plungė, Mažeikiai, Tauragė). Tiesioginį projekto naudą gaunanti tikslinė grupė – 14 29 metų jaunimas.) Biurui tenkanti projekto išlaidų suma – 82 377,70 Eur.

5.1.6. Pradėtas gyvendinti jungtinis projektas „Ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo staigų sveikatos kabinetų aprašymas metodiniais priemonėmis Plungės ir Tauragės savivaldybėse“. Projektas gyvendinamas Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo programos „Sveikata“ lėšomis ir Tauragės rajono savivaldybės biudžeto lėšomis. 2021 m. kovo 22 d. pasirašyta jungtinė sutartis su Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuru. Šiuo projektu siekiama gerinti Plungės ir Tauragės rajonuose teikiamą sveikatos paslaugų kokybę ir gyventojų sveikatą. Sijūjus reikalingi nauji rangų sveikatos priežiūros kabinetams mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo staigose bus skatinamas sveikesnis vaikų gyvenimo būdas, mokoma apie rėkymą ir narkotinių medžiagų žalį, fiziškai aktyvaus gyvenimo būdo naudą. Ypatingas dėmesys bus skiriamas psichikos sveikatos problemoms spręsti, naudojantis vaizdinėmis priemonėmis ir žaidimais, pritaikytais skirtingoms amžiaus grupėms. Projekto lėšomis rajono savivaldybėje bus atnaujinti 18 sveikatos kabinetų.

Biurui tenkanti projekto išlaidų suma – 112 765,25 Eur. 2021 m. sigytos priemonės: knygos, žaidimų komplektai, terapinės priemonės vaikų psichikos sveikatai gerinti, I-osios pagalbos manekenai, kompiuterinė ranga ir technika.

5.1.7. Parengta ir pateikta vertinimui paraišką tartiniam projektui „Aktyviam gyvenimui sakome TAIP – 2“. Projektas finansuojamas sporto rėmimo fondo lėšomis (69498,21 Eur) ir Tauragės rajono savivaldybės biudžeto lėšomis (7722,02 Eur), bendra projekto vertė 77220,23 Eur. Projekto tikslas – motyvuoti Tauragės rajono savivaldybės suaugusius gyventojus, vaikus ir jaunimą užsiimti aktyvia fizine veikla, didinti jų fizinį aktyvumą bei propaguoti holistinius sveikos gyvensenos principus.

5.2. PSICHIKOS SVEIKATOS STIPRINIMAS

2021 m. Biuras, didindamas Tauragės rajono savivaldybės gyventojų psichologinį gerovę ir stiprindamas psichikos sveikatą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2020 m. liepos 31 d. sakymu Nr. V-1733 „Dėl psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, organizavo nemokamas

individualias psichologo konsultacijas ir grupini užsi mimm mokymus. Paslaugos skirtos asmenims, susiduriantiems su psichikos sveikatos rizikos veiksniais d l sud ting gyvenimišk situacij (skrybys, darbo netekimas, finansiniai sunkumai, artimo žmogaus netektis, konfliktiniai santykiai šeimoje ar darbe, sunki artimo žmogaus liga ir kita). 2021 m. buvo suteiktos 275 individualios konsultacijos, grupiniuose užsi mimuose dalyvavo 247 asmenys.

gyvendinant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. geguž s 17 d. sakym Nr. V-590 „D l psichikos sveikatos kompetencij didinimo moni darbuotojams tvarkos aprašo patvirtinimo“, Biuras organizavo nemokamus t stinius psichikos sveikatos kompetencij didinimo moni darbuotojams mokymus. Tikslas – ugdyti moni darbdavi ir j atstov (padalini vadov), moni darbuotoj saugos ir sveikatos tarnyb specialist , žmogišk j ištekli padalini vadov ir kit mon s darbuotoj kompetencijas, reikalingas mažinti neigiam psichosocialini rizikos veiksnii poveik darbuotoj sveikatai, gerinti psichosocialin aplink mon se ir stiprinti darbuotoj psichikos sveikat . T stiniuose 40 val. mokymuose dalyvavo 3 Taurag s r. savivaldyb s staig darbuotojai (40 dalyvi).

Didinant Taurag s rajono savivaldyb s ugdymo staig darbuotoj psichikos sveikatos kompetencijas, Biuras, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. balandžio 30 d. sakymu Nr. V-523 „D l bendrojo ugdymo mokykl darbuotoj geb jim visuomen s psichikos sveikatos srityje stiprinimo veiklos tvarkos aprašo patvirtinimo“, organizavo nemokamus 32 val. psichikos sveikatos kompetencij didinimo mokymus 6 Taurag s r. ugdymo staigose (72 dalyviai).

Biuras teikia nemokamas individualias priklausomyb s konsultanto paslaugas priklausomyb patiriantiems asmenims ir j šeimos nariams. Konsultacij tikslas – pad ti alkohol vartojantiems asmenims mažinti vartojim ar visai atsisakyti alkoholio, informuoti apie alkoholio vartojimo keliam žal asmeniui ir visuomenei, konsultuoti alkohol vartojan i asmen šeimos narius. 2021 m. pas priklausomybi konsultant lank si 132 asmenys (68 moterys, 69 vyrai), kuriems suteiktos 325 konsultacijos.

2021 m. Biuro savižudybi prevencijos instruktoriai organizavo bei ved bazinius savižudybi prevencijos mokymus studentams, mokiniams ir mokytojams (21 asmuo), Taurag s šeimos gerov s centro darbuotojams (35 asmenys).

Biuras taip pat organizavo savižudybi prevencijos „Safe Talk“ mokymus kit staig specialistams (93 dalyviai). Ši mokym metu suteiktos žinios, kaip atpažinti savižudyb s ženklus, išdr sti prad ti pokalb apie savižudyb , nukreipti t stin s pagalbos.

6. VAIK IR JAUNIMO SVEIKATOS PRIEŽI RA

Visuomen s sveikatos specialistai, vykdančys sveikatos prieži r mokyklose, nuolat kelia kvalifikacij . Greta žini gilinimo vairiomis sveikatinimo temomis, kiekvienas specialistas specializuojasi pasirinkta tema (pav., mitybos, psichoaktyvi j medžiag vartojimo prevencijos, kibernetini priklausomybi , fizinio aktyvumo, lytiškumo, savižudybi gr sm s atpažinimo ir kt.). Visuomen s sveikatos specialistai neapsiriboja darbu priskirtose ugdymo staigoje, ta iau, bendradarbiaudami tarpusavyje, pagal suderint plan veda užsi mimus ir kitose rajono mokyklose.

Specialistai prisitaiko prie nauj žini perdavimo, veiklos organizavimo b d reikalaujan io pandemijos laikotarpio ir sveikatinimo užsi mimus organizuoja interaktyviai, naudodami išmani sias lentas, vairias interaktyvias program les (Kahoot ir kt.), taip pat ir nuotoliniu b du. Skatina aktyvias

mokini diskusijas, traukia sveikatinimo veiklas vairi žaidim , eksperiment ir praktini užsi mim pagalba. Organizuoja integruotas pamokas, bendradarbiaudami su ugdymo staig darbuotojais (pvz., fizinio aktyvumo, mitybos temas d sto angl kalba).

Vykdydamas vaik ir jaunimo sveikatos stiprinim , Biuras t sia nuo 2018 m. prad tos vykdyti Ankstyvosios intervencijos, skirtos eksperimentuojantiems ar nereguliariai vartojantiems psichoaktyvi sias medžiagas (išskyrus tabak) jaunuoliams nuo 14–21 m. program . Programos tikslas – motyvuoti nepilname ius asmenis atsisakyti psichoaktyvi j medžiag vartojimo. Baig mokymus, staigos specialistai šios programos gyvendinim organizuoja bei vykdo savarankiškai. 2021 m. t stinius Biuro Ankstyvosios intervencijos programos mokymus baig 8 jaunuoliai.

Remiantis Taurag s rajono savivaldyb s ugdymo staig 2021 m. „Sveikatos ugdymo ir mokymo 2021 m. ataskaita Nr. 41-1-sveikata“ (forma patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. liepos 7 d. sakymu Nr. V-670 „D l Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. vasario 11 d. sakymo Nr. V-111 „D l sveikatos ugdymo ir mokymo statistin s ataskaitos formos patvirtinimo“ pakeitimo“), **pagrindin s vaik sveikatos ugdymo ir mokymo rengini temos buvo šios** (žr. 6 lentel):

6 lentel . Pagrindin s 2021 m. ugdymo staigose organizuot rengini kryptys

Pagrindin s 2021 m. ugdymo staigose organizuot rengini kryptys	2021 m. vykdyt sveikatos ugdymo ir mokymo rengini dalyvi skai ius (vnt.)
Fizinis aktyvumas	4561
Sveika mityba ir nutukimo prevencija	4360
Užkre iam j lig profilaktika, asmens higiena	3981
Psichikos sveikata (smurto, savižudybi prevencija, streso kontrol ir kt.)	3338
Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir lig prevencijos klausimai	2781
duonies profilaktika ir burnos higiena	2367
Lytiškumo ugdymas, AIDS ir lytiškai plintan i lig prevencija	2498
Aplinkos sveikata	1966
Traum ir nelaiming atsitikim prevencija	1706
R kymo, alkoholio ir narkotik vartojimo prevencija	1563
Kitos temos	383

Visuomen s sveikatos specialistai, vykduantys sveikatos prieži r mokykloje, vadovaudamiesi sveikatos apsaugos ministro 2018 m. balandžio 26 d. sakymu Nr. V-657 „D l elektronin s sveikatos paslaug ir bendradarbiavimo infrastrukt ros informacin s sistemos naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, vaik sveikatos steb senos informacin je sistemoje analizuoja ir vertina vaik sveikatos pažym (forma Nr. 027-1/a) duomenis, juos atsižvelgdami planuoja sveikatinimo prioritetus bei veiklas mokyklose, teikia rekomendacijas, organizuoja mokini savir p .

2021 m. Biuro visuomen s sveikatos specialistai didži j savo darbo laiko dal ugdymo staigose reguliariai atliko darbus, susijusius su COVID-19 ligos atvej tyrimu bei

testavimu. Bendrojo ugdymo staigose vykdyti testavimai greitaisiais antigen testais, ugdymo staig , vykdan i ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, grup se ir klas se buvo vykdytas pavirši tyrimas. Specialistai dalino ir rinko t v sutikimus d l testavimo, vykd sutinkan i testuotis mokini registravim , tyr patvirtintus COVID-19 ligos atvejus bei atvejus mokyklose, suvedin jo gaut test rezultatus, juos analizavo su mokykl administracija, konsultavo mokyklos administracij , t vus bei mokinius testavimo, skiepijimo klausimais, kitais su COVID-19 susijusiais klausimais.

Vasar Biuro specialistai dirbo 35 vaik vasaros stovykloje (dalyvavo 1527 vaikai). Rengini metu specialistai vykd fizinio aktyvumo, šeimos instituto stiprinimo veiklas, mok pirmosios pagalbos teikimo, šviet visuomen aktualiomis sveikatos temomis, viešino staigos veickl .

Biuras kasmet atnaujina ir papildoma visuomen s sveikatos specialist , vykdan i sveikatos prieži r mokykloje darbui reikaling inventori , metodines priemones. Taip pat pagal reikalavimus nuolat priži ri medikamentini priemoni galiojimo terminus, esant poreikiui jas atnaujina.

7. VISUOMEN S SVEIKATOS STEB SENA

Visuomen s sveikatos steb sena savivaldyb se vykdoma vadovaujantis 2003 m. rugpj io 11 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro sakymu Nr. V-488 „D l Bendr j savivaldybi visuomen s sveikatos steb senos nuostat patvirtinimo“ ir visais šio dokumento pakeitimais.

2021 m. parengta Taurag s rajono savivaldyb s visuomen s sveikatos steb senos ataskaita už 2020 m. Patvirtinus Taurag s rajono savivaldyb s tarybai, ataskaita kasmet skelbiama Taurag s rajono savivaldyb s, Higienos instituto, Biuro interneto svetain se, pristatoma Bendruomen s sveikatos tarybai, visuomenei bei nevyriausybin ms organizacijoms. Remiantis ja nustatomi sveikatinimo prioritetai savivaldyb je.

2020 m. vertinant Taurag s r. sav. visuomen s sveikatos b kl atspindinius rodiklius Lietuvos savivaldybi kontekste, rajono visuomen s sveikatos steb senos rodikliai ger ja: 2020 m. ger (žali) zon iš 51 rodiklio pateko net 26 rodikliai (2019 m. – 19, 2018 m. – 12). Tarp pras iausi situacij atspindin i rodikli pateko 19 rodikli .

2020 m. kovo – spalio m n. Biuras vykd Higienos instituto koordinuojam penkt , septint ir devint klasi mokini gyvensenos tyrim , kurio duomenys paskelbti 2021 m.. Standartizuoto klausimyno pagalba apklausta 914 Taurag s r. mokini , rodikliai suskirstyti 3 grupes: laimingumas, sveikatos ir išvaizdos vertinimas; sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas, pasyvus laisvalaikis ir mitybos pro iai, burnos higiena); rizikingas elgesys (tabako, elektronini cigare i r kymas, alkoholio, narkotini medžiag vartojimas, paty ios ir saugumas kelyje, namuose bei mokykloje). Gauti tyrimo duomenys pateikti Higienos instituto „Mokyklinio amžiaus vaik gyvensenos tyrimas 2020 m. rodikli suvestin je-ataskaitoje“ (https://www.hi.lt/uploads/pdf/tyrimai/2020/2020_vaiku_gyvensenos_rodikliu_suvestine-ataskaita.pdf), o Taurag s r. sav. duomenys – 2020 m. Taurag s r. savivaldyb s visuomen s sveikatos steb senos ataskaitoje.

8. PRIVALOMASIS SVEIKATOS ŽINI IR G DŽI MOKYMAS

Viena iš mokam Biuro paslaug – privalomasis sveikatos žini ir g dži mokymas. Biuras, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 28 d. sakymu Nr. V-69 (su visais pakeitimais) patvirtintomis mokymo programomis ir Taurag s rajono savivaldyb s tarybos 2017 m. kovo 15 d. sprendimu Nr. 1-88 „D l Taurag s rajono savivaldyb s visuomen s sveikatos biuro mokam paslaug ir kaini nustatymo“, bei Valstybin s akreditavimo sveikatos prieži ros veiklai tarnybos prie sveikatos apsaugos ministerijos išduotomis licencijomis, organizuoja šiuos mokymo kursus: pirmosios pagalbos, higienos g dži , asmen mokymo apie alkoholio ir narkotik žal žmogaus sveikatai, motyvacinio konsultavimo paslaugas pagal elgesio pataisos program „Elgesys-Pokalbis-Pasikeitimas“.

2021 m. buvo apmokyti 326 asmenys: pirmosios pagalbos – 260 asmen , higienos g dži – 59 asmenys, alkoholio ir narkotik žal žmogaus sveikatai mokymuose – 7 asmenys.

9. BIURO VEIKLOS VIEŠINIMAS

Viešinant Biuro veickl rajono bei regionin s žiniasklaidos priemon se publikuoti 23 Biuro specialist parengti straipsniai, internete viešinti informaciniai pranešimai. Apie Biuro veickl transliuotos 4 Taurag s kabelin s televizijos laidos, reportažai bei interviu, 4 Taurag s radijo laidos.

Aktuali Biuro specialist parengta informacija talpinama mokykl elektroniniuose dienynuose, stenduose, skelbim lentose, viešinama savivaldyb s, Biuro, bendruomeni svetain se bei Facebook'o paskyroje, siun iama el. paštu.

2021 m. Biuro specialistai skait 3 pranešimus kit staig ir organizacij organizuotose konferencijoje, dalinosi ger ja patirtimi (gyvendinant psichikos sveikatos stiprinim) Savivaldybi visuomen s sveikatos biur asociacijos renginyje.

Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausyb s 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo „D l Bendr j reikalavim valstyb s ir savivaldybi institucij ir staig interneto svetain ms aprašo patvirtinimo“ reikalavimais, nuolat atnaujinama informacija Biuro interneto svetain je www.tauragesvsb.lt.

Visame pasaulyje akcentuojant informacijos pasiekiamumo interneto kanalais svarb , informacija nuolat atnaujinama ir talpinama socialinio tinklo Facebook'o paskyroje <https://www.facebook.com/Taurag-s-rajono-savivaldyb-s-visuomen-s-sveikatos-biuras-776683252453752/>). Šioje paskyroje Biuro informacij 2021 m. sek 5506 žmon s (2020 m. – 5 021).

10. KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO ORGANIZAVIMAS

2021 m. visi Biuro specialistai k l kvalifikacij , dalyvavo vairiuose mokymuose, keit si ger ja patirtimi su kit Visuomen s sveikatos biur darbuotojais. Biuro specialistai gausiausiai dalyvavo šiuose mokymuose: „Privalom j higienos g dži pagrindai“, „SafeTALK“. Kad visi b t pasireng pasteb ti savižudyb s pavoj , „Išmok pad ti sau ir kitam“, „Kokio lytiškumo ugdymo nori mokiniai? Ir k gali mokytojas?“, „Nestabilus ryšys: santykiai ir ugdymas nuotolinio mokymo metu“, „Visuomen s sveikatos perspektyvos: k valgau, kiek judu, kaip jau iuosi“, „B kime saug s

internete“, „Ankstyvosios intervencijos programos gyvendinimas“, „Savir pos organizavimas ugdymo staigose“, dalyvavo bazini savižudybi prevencijos mokym instruktori supervizijose.

Specialistams buvo organizuojami ir vidiniai mokymai: „Privalomieji pirmosios pagalbos mokymai“, „Komunikacija“, „Savižudybi prevencijos mokymai“. Vidiniams mokymams skirtos 22 valandos.

Visuomen s sveikatos specialistai iš viso k l kvalifikacij – 834 ak. valandas, vidutiniškai kiekvienas specialistas per metus k l kvalifikacij daugiau nei po 49 ak. valandas. Direktorius k l kvalifikacij 75 ak. valandas.

11. PANDEMIJOS VALDYMAS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, valstyb s lygio ekstremaliosios situacijos valstyb s operacij vadovo 2021 m. rugpj io 30 d. sprendimu Nr. V-1961 „D l Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, valstyb s lygio ekstremaliosios situacijos valstyb s operacij vadovo 2020 m. kovo 18 d. sprendimo Nr. V-438 „D l bendradarbiavimo su savivaldybi visuomen s sveikatos biurais“ pakeitimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, valstyb s lygio ekstremaliosios situacijos valstyb s operacij vadovo 2021 m. rugpj io 24 d. sprendimu Nr. V-1927 „D l pavedimo organizuoti, koordinuoti ir vykdyti testavim ugdymo staigose“ ir Taurag s rajono savivaldyb s administracijos direktoriaus 2021 m. rugpj io 31 d. sakymu Nr. 5-632 „D l ugdymo organizavimo, testavimo COVID-19 ligai tarti ar diagnozuoti organizavimo, koordinavimo ir vykdymo Taurag s rajono savivaldyb s ugdymo staigose“, Biuro specialistai:

-) teik pasi lymus d l teis s akt tobulinimo;
-) organizavo ir vykd veiklas, susijusias su COVID-19 situacijos suvaldymu;
-) organizavo intensyv staig , organizacij , bei visuomen s konsultavim bei informavim vairiais su COVID-19 susijusiais klausimais (skaitant ir laik po darbo valand bei savaitgaliais), vykd ugdymo staig bendruomeni (mokini , pedagog , t v) švietim asmens higienos, skiep , COVID-19 prevencijos ir profilaktikos klausimais;
-) rinko, reng , teik ir viešino mokslu gr st informacij , susijusi su COVID-19 pandemijos valdymu ir kontrole;
-) pad jo NVSC vykdyti Taurag s r. gyventoj COVID-19 patvirtint atvej tyrim ir teik duomenis NVSC (skaitant nedarbo valandas, poilsio ir šven i dienas). 2021 m. Biuro specialistai ištyr 33 atvejus tarp rajono gyventoj (tam skyr daugiau nei 30 valand);
-) vykd COVID-19 atvej tyrim ugdymo staigose ir teik duomenis NVSC. 2021 m. Biuro specialistai ištyr 264 atvejus (tam skyr daugiau nei 300 valand); savaitgaliais ir šven i dienomis specialistai šiam darbui skyr daugiau nei 120 valand (ištyr 113 atvej);
-) organizavo, koordinavo ir vykd mokini savikontrol greitaisiais SARS-CoV-2 antigeno testais (savikontrol s tyrim) ugdymo staigos. 2021 m. Biuro specialistai bendrai testavo 45 300 kart ;
-) organizavo, koordinavo ir vykd aplinkos pavirši mini tyrim SARS-CoV-2 (2019-nCoV) RNR nustatyti tikralaik s PGR metodu (pavirši PGR tyrim). 2021 m. specialistai atliko 2000 pavirši PGR tyrim .

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2021 m. liepos mėn. vertino Biuro indėlį ir teikė padėką už geranorišką iniciatyvą ir nuoširdžią pagalbą, valdant COVID-19 pandemiją.

12. VADOVO INDĖLIS STAIGOS VEIKLA

Bendradarbiaujant visuomenės sveikatos biurų asociacijos (toliau – SVSBA) narių Biuras aktyviai dalyvauja asociacijos veikloje, kartu su kitais 47 asociacijos nariais teikia pasiūlymus dėl bendradarbiavimo ir valstybės, savivaldybės institucijų, sveikatos priežiūros staigios veiklos kokybės tobulinimo, teisės aktų, reglamentuojančių visuomenės sveikatos sritį, keitimo, dalyvauja vairi SVSBA darbo grupių veikloje, inicijuoja pasitarimus su Sveikatos apsaugos ministerija bei kitomis institucijomis.

2021 m. Biuro direktorius išrinktas SVSBA tarybą, kuri sudaro 6 vadovai. Tai rodo kitą visuomenės sveikatos biurų patikimą tiek Biuro vadovo kompetencija, tiek Biuro veikla.

Nuo 2019 m. gruodžio mėn. Biuras akredituotas kaip jaunimo savanorių priimančioji organizacija. 2021 m. staigoje savanoriavo 2 jaunimo savanorės. Biuro direktorius koordinavo savanorių darbą, padėjo didinti jų kompetencijas. Nuo 2021 m. rugsėjo mėn. Biure savanoriavo ir 1 buvusi staigos specialistė, kuri vedė šiaurietiškojo jūmimo užsiėmimus. Tokiu būdu buvo reikšmingai taupomos Biuro lėšos šiai paslaugai pirkti.

Atsižvelgiant tai, kad visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos iš dalies yra ir vairi staigios, ir organizacijų veiklos dalis, tų siamas glaudus bendradarbiavimas visuomenės sveikatos srityje su Tauragės rajono savivaldybės miesto ir kaimo bendruomenėmis, mokyklomis, Užimtumo tarnybos Tauragės skyriumi, Tauragės senjorų III-iojo amžiaus universitetu, biblioteka, Tauragės krašto muziejumi „Santaka“, ne gali būti organizacijomis, kitomis staigomis bei organizacijomis.

2021 m. pasirašyta 11 naujų bendradarbiavimo sutarčių. Tų siamas bendradarbiavimas pagal ankstesnes 64 bendradarbiavimo sutartis. Organizuoti pasitarimai ir diskusijos su minėta staigios ir organizacijų atstovais, vykdytas sveikatinimas darbo vietose, nemokami I-osios pagalbos mokymai darbuotojams, psichikos sveikatos stiprinimo užsiėmimai ir kitos veiklos.

Direktorius taip pat dalyvauja Tauragės rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro darbe, Apskrities antimikrobinio atsparumo valdymo grupės darbe, Narkotikų kontrolės komisijos darbe, Sporto renginių projektų finansavimo komisijos, Tauragės rajono savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos veikloje, konsultuoja staigas ir NVO sveikatinimo projektų rengimo ir gyvendinimo klausimais.

Biuro direktorius yra Pagalbos onkologiniams ligoniams (POLA) savanoris Tauragės rajone, teikiantis konsultacijas sveikatinimo klausimais bei išduodantis POLA korteles. Tokiu būdu prisidedama prie Lietuvos sveikatos programoje numatytą tikslą siekimo.

Biuro direktorius vykdo privalomuosius pirmosios pagalbos mokymus, taip pat yra akredituotas šiaurietiško jūmimo instruktorius ir 1 iš 36 Lietuvoje akredituotą bazinį savižudybės prevencijos mokymų instruktorių. Šiuos užsiėmimus direktorius veda po savo tiesioginio darbo valandą bei savaitgaliais. 2021 m. drauge su savanore pravesta 17 sėkmadienių šiaurietiškojo jūmimo mokymų, drauge su porininke instruktore – 2 baziniai savižudybės prevencijos mokymai (21 dalyvis). Tokiu būdu reikšmingai sutaupomos staigos lėšos sveikatinimo paslaugoms pirkti.

2021 m. Biuro direktorius konsultavo mokinį, staigios specialistus bei fizinius asmenis dėl COVID-19 situacijos valdymo, skiepijimo, izoliacijos, prevencijos priemonių taikymo.

Daug d mesio skiriama palankaus mikroklimato staigoje formavimui, darbuotoj kompetencij didinimui ir kvalifikacijos k limui, motyvavimui, traukimui sprendim pri mim , komandiniam specialist darbui.

13. STAIGOS PROBLEMOS IR J SPRENDIMAS

Patalp tr kumas. Biurui priklausaniose patalpose gr smingai tr ksta darbo viet specialistams. Atsižvelgiant patalp dyd biure yra rengtos 5 darbo vietos, ta iau Biure dirba 8 specialistai, dar 2 b tina darbinti artimiausiu metu. Biure paslaugas teikia priklausomybi konsultantas, psichologas, vyksta privalomieji mokymai. N ra pagalbini patalp , tod l n ra kur laikyti sveikatinimo priemonės, darbo inventori , rang , COVID-19 testavimui reikalingas priemonės bei kit turt . Ši problema kelia daug nepatogum ir psichologin s tampos.

Biurui priklausanti sal daugumai sveikatinimo veikl yra per maža, tod l tenka eikvoti valstyb s biudžeto l šas nuomai. Rajone pasi la yra labai ribota, dažnai galimos nuomoti sal s lokacija, higienin b kl ar laikas yra netinkami numatyto s sveikatinimo veikloms.

Ne visose mokyklose visuomen s sveikatos prieži ros specialist kabinetai rengti mokyklos patalpose (Taurag s r. Taraili progimnazijoje). Taurag s r. Skaudvil s gimnazijos Bataki pagrindinio ugdymo skyriuje išvis n ra rengtas visuomen s sveikatos prieži ros specialisto kabinetas.

Sveikatos kabinetai neatitinka Lietuvos higienos normoje HN 32:2004 nurodyt darbo vietos ergonomini reikalavim (kabineto dydis neatitinka darbo vietai keliam ergonomini reikalavim , n ra lang , ventiliacijos, šilto ir šalto vandens, kabinete dirba keli specialistai, patalpoje netelpa specialisto kabineto baldai, inventorius, ranga, metodin s darbo priemon s). D l ši priežas i n ra užtikrinamos saugios darbo s lygos ne tik specialistui, bet ir saugios paslaug gavimo s lygos paslaug gav jams, t. y., vaikams.

Visuomen s sveikatos specialistams ypa blogos darbo s lygos darželiuose, kur specialistai naudojami l kabinetu kartu su keliais kitais staigos darbuotojais, kas yra draudžiama teis s aktais, siekiant užtikrinti konfidencialum .

Valstyb s deleguotos l šos yra skiriamos tik visuomen s sveikatos prieži ros specialist darbo užmokes iui ir staigos veiklai. Darbo užmokes io fonde n ra numatytos l šos nei staigos direktoriaus, nei vyr. buhalterio darbo užmokes iui, tod l jiems darbo užmokestis skai iuojamas iš l š , skirt visuomen s sveikatos prieži ros funkcijoms vykdyti (kai kuriuose savivaldyb se darbo užmokestis Biuro vadovui ir buhalteriu mokamas iš savivaldyb s biudžeto l š).

Biuro specialistai dirba dideliu intensyvumu ir darbo kr viu. Kasmėt daug jant Biurui priskiriam funkcij ir d l COVID-19 situacijos Lietuvoje itin did ja darb apimtys. gyvendinant ES bei savivaldyb s projektus did ja finansavimas, tod l did ja vieš j pirkim apimtys, daug ja sveikatinimo rengini , did ja dokument srautai. Esant tam pa iam darbuotoj skai iui, labai padid ja kr vis specialistams ir kyla reali gr sm j fizinei, psichinei sveikatai. Biuro specialistams atlikus SSGG analiz , išryšk jo, kad darbo kr vis ir fizin s darbo vietos stoka yra reali perdegimo gr sm .

Valstyb s dotacija skiriama tik visuomen s sveikatos specialist darbo užmokes iui, ta iau pagal staigos veiklos pob d bei apimtis neišvengiamai b tini vieš j pirkim , komunikacijos, personalo specialisto bei administratoriaus etatai.

Etat dydis darželiuose neadekvatus darbo kr viui ir atliekamoms funkcijoms. Esant nedideliame etatiniame kr viui (0,25–0,3 etato) ne manoma užtikrinti kokybiško vis funkcijų vykdymo viso ugdymo proceso metu.

Mažinant sveikatos netolygumus b tina teikiamas sveikatinimo paslaugas priartinti prie kaimo gyventojų, tačiau nuo 2015 m. veikal vykdomas **Biuras vis dar neturi tarnybinio automobilio**, b tino staigos funkcijoms vykdyti.

Atsižvelgus SVSBA argumentuotas pastabas ir pateiktus pasiūlymus, 2021 m. gruodžio mėn. Sveikatos apsaugos ministerija pakeitė teisės aktą, reglamentuojantį visuomenės sveikatos specialistui, vykdančiam visuomenės sveikatos priežiūrą mokykloje, priskiriamą mokinių skaičių. Sumažinus šį skaičių mieste iki 650, o kaime – iki 315 mokinių ir keičiant etatinį specialisto kr v visoje Lietuvoje išryškėjo **visuomenės sveikatos specialistų trūkumas**, todėl šie specialistai paieška bus vienas iš didžiausių prioritetų bei iššūkių.

14. VEIKLOS TOBULINIMO PERSPEKTYVOS

Būdamas Lietuvos visuomenės sveikatos biurų asociacijos (toliau – SVSBA) nariu, Biuras prisideda prie pastabų ir pasiūlymų teikimo, tobulinant Biuro veiklą reglamentuojant teisinių bazų respublikiniuose mastu. Keliant darbuotojų kvalifikaciją, gerinant teikiamų paslaugų kokybę, Biuras dalyvauja vairių SVSBA darbo grupių veikloje, dalinasi ir keičiasi geria patirtimi.

Artimiausios veiklos perspektyvos bei sveikatinimo nuoseklumas priklauso nuo turimų finansinių ir žmogiškųjų išteklių, todėl finansavimo šaltinių paieška išlieka svarbiu prioritetu. Ir toliau planuojama dalyvauti Tauragės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių finansavimo konkurse, Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tstinio mokymosi rėmimo programos konkurse, Sporto renginių projektų finansavimo programoje, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Europos Sąjungos finansuojamose projektuose, tokiu būdu pritraukiant lėšas Tauragės rajono savivaldybės gyventojų sveikatinimui.

Pagrindinės veiklos tobulinimo perspektyvos yra šios:

- Į kelti Biuro darbuotojų kvalifikaciją, sudaryti sąlygas tobulinti kompetencijas;
- Į vadovui nuolat tobulinti savo vadovavimo gūdžius, stiprinti vidaus kontrolę, skirti didelį dėmesį palankaus staigos mikroklimato palaikymui;
- Į siekiant plačiau informuoti gyventojus apie Biuro veiklą, ieškoti naujų ryšių su visuomene formų ir būdų;
- Į aktyvinti suaugusiųjų sveikatos ugdymą, tobulinti mokinių sveikatos priežiūros organizavimą.
- Į tisti tarpinstitucinio bendradarbiavimo vystymą, didinant kitose sektoriuose indėlį visuomenės sveikatai.

Direktorius

Daiva Genienė